

Lesk i bída stříbrné měny. Výstava v Kutné Hoře odhaluje příběh slavné mincovny

/31.3. 2026/ Výstava *Lesk a bída. 300 let od poslední mince Vlašského dvora* uspořádaná v Českém muzeu stříbra v Kutné Hoře představuje krásu i proměny stříbrných mincí z produkce tamější nejvýznamnější české mincovny. Návštěvníci uvidí unikátní exponáty, od proslulého pražského groše Václava II. až po půltolar Karla VI. z roku 1726. Poprvé zde budou vystaveny také tři kusy grošových razidel, která se do Kutné Hory vracejí po dlouhých sedmi staletích. Výstava se koná od 17. dubna do 17. listopadu na Hrádku, jehož návštěva je sama o sobě zážitkem.

„Výstavou přibližujeme dějiny mincovny z let 1300 až 1726 a zároveň připomínáme 300 let od ukončení ražby ve Vlašském dvoře – největší české středověké mincovny, která byla spjata s mimořádným ekonomickým rozmachem Českého království,“ říká ředitelka muzea Lenka Mazačová. Návštěvníci výstavy si tu mohou vyrazit památeční minci i sami. „Razí se do hliníkového střížku. Jako suvenýr jsme připravili i kopii renesanční medaile z bílé mosazi, která dobře napodobuje stříbro,“ doplňuje Mazačová.

Podle Lenky Mazačové ukazuje výstava netradiční formou krásu stříbrných platidel i to, proč je jejich sbírání takovým fenoménem. „Začneme slavným pražským grošem Václava II. a skončíme půltolarem Karla VI. z roku 1726. A ta století mezi tím vyplní několik desítek mincí všech panovníků a všech nominálů,“ zve na „stříbrnou výstavu“ ředitelka Mazačová. Na Hrádku bude k vidění více než 100 exponátů – nejen mince, ale i obrazy a faksimile Královského horního zákoníku *Ius regale montanorum* nebo více jak 150 let starý model slavné mincovny. „Ukážeme i faksimile Zbraslavské kroniky, v níž je zachyceno zahájení kutnohorské ražby,“ uvádí ředitelka Českého muzea stříbra.

Pražský groš: fenomén střední Evropy

Název výstavy odkazuje na historické kontrasty. „Na jedné straně je to sláva a bohatství kutnohorského stříbra, na druhé bída těžby po třicetileté válce. Pražský groš patřil kdysi k nejkvalitnější a nejsilnější měně v celém prostoru široké střední Evropy a zůstal jí až do počátku 16. století. Výstava ale ukáže i měděné mince z dob husitství, inflační „válečné“ mince a vysvětlí i důvody státního bankrotu. Konec ražby v roce 1726 měl jednoduchou příčinu – přestalo se razit, protože už nebylo z čeho,“ vysvětluje kurátor výstavy Josef Kremla.

Výstava přibližuje i samotný proces výroby. „Ve Vlašském dvoře vznikaly i ražby medailové, včetně značného množství tzv. početních grošů českých králů nebo předních kutnohorských měšťanů a královských úředníků,“ říká Kremla. Návštěvníci se seznámí s technologiemi ražby, odlišnými postupy i rozdíly v kvalitě jednotlivých mincí – od luxusních kusů po méně zdařilé. Cílem je ukázat celý proces: kde se razilo, jak výroba probíhala a jak se mince v čase proměňovaly. „Ve škole se všichni učí o pražském groši a jeho obrázek můžete snadno vygooglit, ale vidět ho na vlastní oči je něco jiného. Návštěvník si může porovnat groš Václava II. s tím od Karla IV. nebo Ferdinanda I., nebo třeba tolary všech tří Ferdinandů,“ uvádí kurátor výstavy s tím, že ne náhodou je pražský groš dodnes jednou z nejoblíbenějších sběratelských mincí.

Hrádek i stříbrný důl jako součást zážitku

Samotný Hrádek, dnes sídlo Českého muzea stříbra, je významnou historickou památkou spjatou s gotikou a ranou renesancí. „Návštěvníci by měli vnímat nejen exponáty, ale i prostor. Hrádek byl sídlem tzv. stříbrné šlechty, která udávala architektonické trendy své doby,“ doplňuje Mazačová a zve i na druhou velkou výstavu, která se zde koná. Ta se věnuje příchodu a působení jezuitů v Kutné Hoře po roce 1626.

Zájemci o expozice Českého muzea stříbra mohou během sezóny navštívit také středověké důlní dílo s originálním těžním strojem ze 16. století nebo nejdelší stříbrný důl v Česku. Připraveny jsou i letní noční prohlídky dolu sv. Jiří, které přibližují náročný život havířů v hloubce 30 metrů pod zemí.

Součástí programu jsou rovněž komentované prohlídky, numismatické přednášky i odborný seminář pro veřejnost.

www.cms-kh.cz

<https://www.facebook.com/muzeumkh>

Lesk a bída. 300 let od poslední mince Vlašského dvora. Hrádek, Barborská 28, Kutná Hora. Od 17. dubna do 17. listopadu 2026.

Otevřeno út-neděle, listopad-prosinec 10–16 hodin, leden 9–17 hodin. Vstupné na výstavu 40 Kč, snížené 30 Kč.

Víte, že...

... mince se původně razily ručně silným úderem kladiva, strojová ražba se v Čechách rozšířila až od druhé poloviny 17. století?

... padělání mincí je stejně staré jako mince samotné a často šlo o měděné kusy potažené tenkou vrstvou stříbra? Občas se ale znehodnocení měny dopouštěli i sami panovníci, kteří si tím vylepšovali královský rozpočet: „Postříbřené mince bývají dnes poměrně dobře rozpoznatelné, protože i v opisech se vyskytovala řada chyb,“ říká Josef Kremla. „Jiným problémem představuje tzv. depot Mišpulkvy. Jde o soubor pražských grošů Jana Lucemburského s výrazně sníženým obsahem stříbra v mincovním kovu. Vypadá to tak, že tato falsa mohla vzniknout v nějaké podobě přímo v mincovně,“ míní kurátor výstavy.

... kutnohorská mincovna vznikla díky bohatství místních stříbrných dolů? Vlašský dvůr nebyl jednou dílnou, ale komplexem pracovišť, kde se stříbro kontrolovalo, zpracovávalo a razilo pod přísným dohledem.

...v dobách prosperity představovala Kutná Hora finanční páteř země? V krizových obdobích se však provoz omezoval, měnila se kvalita mincí a někdy docházelo i k přerušení výroby.

... hlavním úkolem Českého muzea stříbra je chránit sbírkové předměty, z nichž některé uchovává už téměř 150 let? Stejně důležité je ale i jejich zpřístupňování a vzdělávání veřejnosti.

... poklad ze stříbrných mincí lze na Kutnohorsku nalézt i dnes? Jedním z největších objevů byl v roce 2024 nález raně středověkého mincovního depotu čítajícího více než 2150 mincí. Šlo o ražby tří přemyslovských panovníků: krále Vratislava II. a knížat Břetislava II. a Bořivoje II. (cca 1085–1107). Na zabezpečení objevu a vyzvedávání mincí spolupracovalo České muzeum stříbra s Archeologickým ústavem Akademie věd České republiky. Zástupce Archeologického ústavu, Filip Velímský, přiblížil hodnotu nalezeného pokladu takto: „Pro přelom 11.–12. století postrádáme údaje o kupní síle soudobé mince. Šlo ale o obrovskou, pro obyčejného člověka nepředstavitelnou a současně nedostupnou částku. Dá se srovnat například s milionovou výhrou v jackpotu.“

Kontakt:

Mgr. Kristýna Svobodová

Tel 777783442

svobodova@cms-kh.cz